

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 5. zvezka.

Sv. Frančiška Saleškega nauki o popolnosti.	
Tolažba v nevoljah	129.
O zadržanju v skušnjavah zoper sv. vero	131.
Življenje sv. Antona Padovanskega.	
XI. pogl. Prov. kapitelj v Arlju itd.	133.
XII. pogl. Sv. Anton v Brivu. Pomočnik v potrebah	136.
XIII. pogl. Smert sv. Frančiška. Sv. Anton zapusti Francosko	139.
Sv. Ludovik, škof, spoznavavec prvega reda sv. Frančiška.	
13. pogl. Neketeri čudeži na priprošnjo sv. Ludovika	143.
Za mesečni shod tretjega reda. Kroti svoje oči	151.
Lavretanske litanije (Konec)	155.
Priporočilo v molitev	158.
Zahvala za vslišano molitev	159.
Popolni odpustki meseca vinotoka in listopada	160.

V GORICI.

Hilarijanska tiskarna.
1897.

Boj z učeno senco.

(Dalje.)

Da so imeli kedaj sedanji posamezni slavenski jeziki v resnici sigmatiški futurum, tega ne terdim in nigdar nisem terdil; pač pa mislim, da se je v prvotni slavenščini ohranil blizu do časa, ko se je začela deliti v narečja, iz katerih so naši sedanji slavenski jeziki. Ako bi se bil zgubil dolgo prej, bi se bil namreč že v prvotni slavenščini za terdno nadomestil s kako novo obliko, ki bi se bila ohranila v poznejših narečjih in jezikih in bi bila torej še zdaj blizu v vseh ena in ista. — Pa kedaj so torej stari Slaveni opustili po moji misli „cel čas“, sigmatiški futurum? „Pred tisoči in tisoči in tisoči (t. j. menda najmenj devet tisoči) leti“? — Jaz ne vem, ali so bili takrat sploh ljudje na svetu, nikar že ljudje indoevropskega jezika ali celo Sloveni. Slovenom ne bi prisodil jaz čez 2—3000 let, in če so ko taki blizu tisoč let govorili sigmatiški futurum, mislim, da se nima pritoževati, ako so ga potem opustili. Da so ga opustili zgodaj, to je v primeri z nadaljnim življenjem slavenskih jezikov seveda tudi resnično. — Pa zakaj so ga opustili? Jaz zopet nisem nikoli nikjer naznanjal, da vem zakaj, da sem „našel vzrok“; jaz sem pisal le, da „ni težko sklepati, kaj bi v tегnil biti vzrok“, to se pravi menda, „kaj je morebiti bil vzrok“. Ne tajim, da se morejo dolgo let ohraniti besede, ki so po izreki enake, po pomenu pa jako različne. Kaker se v nemščini enako izgovarja *Mohr* in *Moor*, *Seite* in *Saite*, *Weise* in *Waise*, kaker pomenu v latinščini *mundus* svet in snažen, *nepos* vnuk in zapravljivec, tako je moglo v prvotni slavenščini več sto let pišati pomeniti *ich schreibe* in *ich werde trinken*, lišati *ich beraube* in *ich werde giessen*, višati *ich henge* in *ich werde winden*. Ali kedo ne bi priznal, da so taki primeri v jeziku vender le neprilika, ketere se skuša človek ogniti, kjer le more? Zakaj se govori sploh n. pr. *plav* nam. *móder*, *martra* nam. *móka*, *martram* nam. *móčim*, *marternik* nam. *móčenik*?¹⁾ Ali ne zato, ker je *móder* *weise*, *móčim* *befeuchte*, *móka* *Mehl*, *móčenik* pa *móčniku* vsaj prepodobno? Umevno in natorno bi bilo torej, ako so Sloveni že v najstariši dobi nam. pišati *ich werde trinken* raji rekli *hotja piti*, *načinja piti* itd. In ko je enkrat v enem ali drugem primeru tako opisovanje v navado prišlo, potem je bilo zopet le natorno, da se je ščasoma razširilo tudi na druge primere in naposled prvotni futurum popolnoma izpodrinilo. — To bi bilo torej mogoče. Pa vis. g. statskij sovetnik sodi, kaker kaže, da bi se bil po mojem nauku prvotni futurum opustil le „zaradi tega, ker je kaka oblika pomenjala dvoje“. Ali jaz sem pisal: „Iz poslednjih primerov ni težko sklepati, kaj bi vtegnil biti vzrok“, ne: „iz poslednjega primera“. Mislimi je bilo torej vsaj na dva poslednja primera; ne le na: pišem, pišeš, piše itd., temuč tudi na:

¹⁾ Knjižni-besedi *muka*, *mučim* ste *hervaticí*, *mučenik* je iz hrv. *mučenik* po analogiji našega *učenik* spačena beseda.

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XVI. tečaj.

V Gorici, 1897.

5. zvezek.

Sv. Frančiška Saleskega *nauki o popolnosti.*

Tolažba v nevoljah.

Derži se sledečih naukov in dobro jih zapomni: 1. „Njim, kateri Boga ljubijo, vsek dobremu pomaga.“ (Sv. Pavel Rimljanom 8, 28) Ker zna Bog iz slabega dobro izvesti, za kar je tudi mogočen; zakaj ne bo kaj takega stori pri tistih, kateri se mu darujejo brez prideržka?

Še celo grehi, katerih naj nas pa dobri Bog varuje, morajo po njegovi občudovanja vredni previdnosti pomagati k dobremu tistim, ki so njegovi. David ne bi bil nikedar dosegel tako visoke stopinje ponižnosti, ako ne bi bil grešil. Magdalena ne bi bila nikedar postala tolika ljubiteljica Jezusova, ako bi ji ne bil toliko grehov odpustil, odpustiti pa ne bi bil mogel, ako ne bi bila grešila.

Povej mi torej, ali ne bo on vsega storil, da nam bodo težave, preganjanja in storjene krivice k dobremu pomagale?

Ako imaš tedaj včasih kakšno zopernost, naj pride že od koderkoli; zagotovljen bodi, ako Boga ljubiš, da ti bode koristila. In ako ne moreš sprevideti, po kateri poti in sredstvih bi moglo to dobro ali koristno postati; tedaj bodi še bolj brez

skerbi, da se bode zgodilo. Božja mogočnost in dobrotljivost neizmerno presega našo razumnost.

2. Bog je tvoj Oče. Ali bi ti bil drugači zapovedal moliti: „Oče naš, kir si v nebesih“ — ako ne bi bil res tvoj Oče? — Kaj se ti je potem treba bati, ko si otrok takega očeta, brez čigar znanja ti še las z glave ne pade? (Luk. 28, 18.) Res je čudno, kako da moremo mi, otroci nebeškega Očeta, za kaj drugega skrbeti, kaker da ga ljubimo in da smo mu pokorni.

Skerbi za to, za kar hoče on da skerbiš, za edino potrebno — za svoje zveličanje, — in zadosti je. Ako to storiš, boš videl, da on za te skerbi. Nekedaj je rekel on sv. Katarini Sijenski: „Misli na me, in jaz bom mislil na te“.

3. Ko je Jezus aposteljne brez denarja in gotovine po svetu poslal, vprašal jih je potem, če jim je kaj manjkalo. „Gospod, nič nam ni manjkalo“ — so odgovorili oni.

Vprašam te: Ako si bil kedaj v britkosti, tudi tedaj, ko nisi še imel tolikega zaupanja v Boga, ali si v britkosti poginil? Odgovoril boš da ne. Zakaj bi se potem bal tudi vse druge britkosti prenašati? Bog te ni do zdaj zapustil; kako bi te mogel pa zdaj v potrebi zapustiti, ko si še terdnejše sklenil se njega oklepiti?

Nikar se ne boj slabosti, ki bi te morebiti zadeti mogla; morebiti te pa ne bo zadela. In ako bi te pa zadela, te bo že Bog okrepčal.

Gospod je zapovedal Petru po vodi hoditi, Peter se je pa vetra vstrašil, in zato se je začel potapljati. Božji učitelj mu reče na to: „Malovernik, zakaj si dvojil?“ Podal mu je potem roko in ga rešil. Ako tako Bog hoče, da hodiš po valovih britkosti, nič nepomišljaj; ne boj se, Gospod je pri tebi in rešil te bo.

4. Misli na večnost. Kaj za to, ako moram te kratke trenutke terpeti, ako pa potem veselje in slavo nebeško dosežem? — „Tukaj nimamo stalnega stanovanja“, mi popotujemo proti večnosti; z eno nogo smo že tam. Kaj naj nam bo tedaj ta kratka zopernost mari, ko se bližamo neizmernemu veselju? — Ali ne bomo mogli prenesti trenutka britkosti, ko vemo, da nam obrodi večno tolažbo?

5. „Mene pa Bog varuj, da bi se z drugim hvalil, kaker z križem Gospoda našega Jezusa Kristusa“ piše sv. Pavel Galančanom (6, 14). Vsadi si Jezusa v serce in vse ternje sveta se ti bo zdelo kaker rožice. Kedor občuti zbodljaje ternove krone

Gospoda in Zveličarja našega, ki je naša glava, ta je neobčutljiv za vse druge zbudljaje.

O zaderžanju v skušnjavah zoper sv. vero.

Ti želiš od mene nekaj sredstev v skušnjavah zoper sv. vero, ki ti dajejo toliko opraviiti — kaker mi praviš. Poslušaj torej. V teh skušnjavah se je treba tako zaderžati, kaker v skušnjavah zoper sv. čistost, t. j. ne baviti se ž njimi, ampak storiti to, kar so storili Izraeljci s kostmi velikonočnega jagnjeta; niso se namreč potrudili, da bi jih zdrobili, ampak pometali so jih v ogenj. — Sovražniku še odgovora ne daj, da še celo paziti ni treba na to, kar govori, ne mu pokazati, kaker da ga morebiti poslušáš.

„Že prav to“, mi praviš, „ali je tako siten in tako ropoče, da človek še lastnih besed ne čuje“.

To je vse eno; le poterpi, mej tem je treba govoriti sè znamenji.

Stopi pred Boga in pred njim na tla padi, in tako pred njim ostani. Iz tega zaderžanja bo spoznal, da si pri njemu in da njega pomoči prosiš, ako ne moreš tudi besedice spregovoriti.

Ali pazi, da ti bode notranjost dobro zaperta, in vrat nikar ne odpiraj ne zato, da vidiš kedo da je, ne zato da nadležneža odpodiš. Slednjič se bo že vpiti naveličal in te v miru pustil. Torej pogum: samo da noter ne vlomi, potem je vse dobro.

To je dobro znamenje, ako sovražnik od zunaj razsaja in na vrata ropoče; to priča, da ni dosegel, kar hoče; ako bi to dosegel, t. j. ako bi našel vstop, ne bi več razsajal in kričal, ampak šel bi noter in tam bi ostal.

Po tem prvem in splošnem sredstvu ti priporočam še drugo. Skušnjave zoper sv. vero ciljajo na razum, da bi ga zapeljale, da bi začel preiskavati in vgovarjati. Ali veš, kaj moraš storiti, ko se sovražnik pripravlja, da ti razum napade? Odstrani se skozi vrata volje, t. j. tvoja odločna volja naj da razumu kakšno drugo tvarino, da jo bo premišljal.

Ako se pa sovražnik pokaže in ako bi ti hotel s vprašanji zabavljati, kaker n. pr.: „kako more vender to ali ono biti?“ — namesto da se ž njim pričati začneš, poskerbi da se tvoja volja odločno čez njega verže ter zavpij z notranjim ali tudi zunanjim glasom: izdajavec nesrečni, ti si zapustil angeljsko družbo in bočeš da naj zapustim družbo svetnikov? Odpadnik nezvesti, ti

si ponujal Evi sad pogubljenja, ter hočeš, da ga tudi jaz vgriznem? Poberi se, satan, s teboj se ne spuščam v razgovor! Eva se je spustila v razgovor in je bila zapeljana. Naj živi Jezus, v katerega verujem! Naj živi cerkev, katere dete sem! i. t. d.“ -- Ne vem ali me dobro razumeš? Hočem reči, da naj se človek brani s pobožnimi občutljaji in serčnimi zdihljaji, ne pa z razumevanjem ali prevdaranjem. Dobra volja je tukaj najbolja.

Res je sicer, da je volja ob času skušnjave nekam merzla; pa tim bolje, njeni mahljeji so toliko gotoviši in strašnejši za sovražnika, ako bo on videl, da, namestu zaprečiti napredek v dobrem, ti daje priložnost vaditi se v veri in marsiketeri krepostni zdihljaj obuditi, tedaj te bo pustil v miru.

Svetovati bi se mogla včasih tudi zunanja dela ali mervtenja, ker ni dvojbe, da zunanji občutki pomagajo notranjim, da se boj na bolje oberne. Potem je pa še to, da se hudobni sovražnik prestraši in pobegne, ko vidi, da je njegov zakleti tovariš — meso — tepeno. Ali tega sredstva treba se je previdno in modro posluževati in se skusnjo spoznavati, koliko da koristi.

Slednjič je treba take skušnjave imeti kot zopernosti in tolažiti se z besedami sv. pisma: „Blagor človeku, kateri preterpi skušnjava; ker skušen bo prejel krono življenja“. (Jak. 1, 12).

Znaj, da sem jih malo takih videl, kateri bi bili brez te skušnjave dobro v čednostih napredovali. Treba je torej potrpeti. Ko bo čas, bo Gospód zapovedal vetru ali valovom, da naj mirujejo.

Kaj pa, ako se skušnjava verne?

Kaker mi praviš, se ti skušnjave zoper sv. vero vedno vračajo, akoravno se ž njimi v pogovor ne spuščaš. Res je sicer, da se v pogovor ne spuščaš; ali ti preveč na nje misliš, ti se jih preveč bojiš in preveč pred njimi trepečeš; sicer ne bi mogle biti za te toliko zlo. Ti ljubiš svojo vero, pa bi rad videl, da se ti še ena misel zoper njo ne zbudi, in kaker hitro ti pa taka misel pride, si že žalosten in nemiren. Ker si glede čistosti svoje vere tako ljubosumen, misliš da ji vse hitro škodi, — ali to ni res. Pusti naj le veter piše in ne misli da je njegovo hrumenje in šumljanje rožljanje orožja.

Pred nekaj časom sem stal pri čebelnjaku in nekatere čebele so se mi zaganjale v lice. Hotel sem jih z roko prijeti in odstraniti. Ali: Ne tako — je rekel kmet, nikar se ne bojte in ne

dotikajte se jih, tedaj vas ne vpičijo, ako se jih pa dotaknete, vas bodo opikale. Skušal sem in nobena me ni vpičila. — Veruj mi, nikar se za te skušnjave ne zmeni. Nikar se z njimi ne prepiraj, potem ne bodo škodile.

Bodi prepričan, da vse peklenske skušnjave ne morejo duše omadeževati, ako nima nad njimi dopadenja, in so ji celo zelo zoperne. Sv. Pavla so hude skušnjave preganjale, in Bog ga ni hotel hitro vslišati in osloboditi od njih — in to iz ljubezni. Zadosťovala mu je njegova milost.

Pogum torej! Serce naj ti bo vedno z Jezusom združeno, zadostuje ti njegova milost. Pusti hudobnega sovražnika pred vratmi, naj ropoče in razsaja koliker hoče. Ti pa ostani pri tvojem ljubem Jezusu in njegovi sveti Materi v temi, pod križem, pri žrebljih, ternju in sulici.

Moli in zdihuj, ako tudi nič ne dosežeš, slednjič boš vender le potolažen; Bog te bo razveselil in spolnil tvojo serčno željo. Jaz tako upam. In ako tega ne stori, zavoljo tega ne prestanimo njemu služiti, in on ne bo prestal biti naš Bog, ker ljubezen, s katero ga moramo ljubiti, je nevmerljiva. P. — n — n.

Življenje sv. Antona Padovanskega.

(P. A. M.)

XI. Poglavje.

Provincijalni kapitelj v Arlju (Arles). — Poplačana gostoljubnost. — Pomoč v hudih skušnjavah.

Ravno eno leto je bil sv. Anton gvardijan v Puiju, ko je bil v jeseni l. 1226 sklican provincijalni kapitelj gališke provincije v Arelj. Kot predstojnik samostana je moral priti na zbor tudi sv. Anton. Na tem popotovanju se je svetnik s svojimi tovariši enkrat vstavil v hiši neke pobožne gospe. Z veseljem je ta dobra gospa stregla svojim ljubim gostom, in da bi svetnika prav pobožno počastila, je šla k sosedi ter si od nje izposodila prav lepo kristalno kupico. Pa ko jo je držala v roki in jo mislila napolniti z vinom se ji dragocena posoda zdrobi. Vsa žalostna pride k svetniku ter mu pove svojo nesrečo. Sočutno potolaži sv. An-

ton postrežljivo gospo, skloni za nekaj časa glavo in moli. In glej čudo! zdrobljena kupica je zopet cela.

Drugikrat, ali kaker nekateri menijo pri ravno tej priliki je šla neka bogaboječa gospa v klet, da bi s kapljico vina pokrepčala vtrujenega sv. pridigarja. Ali v naglici je pozabila zapreti pipo pri sodu ter se na to spomnila, ko je bilo vže prepoznano. Vender je šla tudi še zdaj polna zaupanja v čudežno moč svetnika v klet in zaperla sod, iz katerega je še vedno teklo vino. Čeravno je imela veliko škodo, se vender ni prav nič jezila. Takemu zaupanju je sledilo precej veliko plačilo. Zakaj sod, v katerem je bilo prej komaj do polovice vina, je bil potem z najboljšim do verha napolnjen.

Mej omenjenim provincijalnim zborom se je dogodila tudi sloveča prikazen sv. očeta Frančiška, o kateri poroča sam sv. Bonaventura: „Pri provincijalnih kapiteljnih sv. Frančišek sicer ni bil telesno pričujoč, pričujoč je bil le sè svojo molitvijo in svojim blagoslovom. Vender se je včasih, ko je božja roka posegla vmes s čudežem, prikazal tudi na viden način; tako na primer takrat, ko je sloveči pridigar in zdaj slavní spoznavalec Kristusov, Anton, zbranim bratom v Arlju pridigoval o napisu križa: „Jezus Nazareški, Kralj judov“. Zakaj ko je Anton preserčno govoril o ljubezni in svetih ranah vmirajočega Boga-človeka, je zagledal pred seboj pri cerkvenih vratih velikega ljubitelja Križanega, svojega sv. očeta Frančiška, ki je deržal razprosterte svoje roke v podobi križa tako, da so se lahko videle njegove svete rane. Z veselim obrazom je gledal svojega ljubega sinu ter razodeval sè svojim obličjem in premikanjem skrivnostno veselje, ki ga je napolnjevalo, ko je slišal pridigati Antona o njemu tako dragih skrivnostnih in svetih ranah, katerih podobo je nosil na svojem telesu. Tako je visel nekaj časa v zraku, svetel in poveličan; nato je blagoslovil svoje ljube brate in izginil.“ Razun sv. Antona, pravi nadalje sv. Bonaventura, je videl sv. očeta Frančiška le samo eden prav pobožen brat Monald. Vsi pa so čutili tako tolažbo, da prav nič niso dvojili, da je bil sv. očak res sredi mej njimi. Ta prikazen je bilo tako rekoč poslovljenje sv. očeta Frančiška od svojega najljubšega duhovnega sinu. Zakaj tri tjedne potem se je sv. oče v Asizu preselil v boljše življenje.

Sv. Anton je prišel na zbor s terdnim zaupanjem, da se bo rešil težavne službe samostanskega predstojništva. To se je sicer

zgodilo, ali naložili so mu še bolj častno in tudi težavno službo kustosa v Limožu. Poglavitni samostan te kustodije je bil v Limožu (Limoges), kjer je tudi stanoval naš svetnik ter deloval z velikim božjim blagoslovom. Vstanovil je več novih samostanov in pridno oznanjeval božjo besedo. Bog ga je podpiral s čudeži in drugimi velikimi milostmi.

Vže na potu iz Arlja v Limož se je dogodila ta čudežna dogodba. Ko je prišel v mesto Sv. Junijan se je zbrala velika množica ljudstva, da bi ga videla in slišala pridigati. Ker je bila cerkev premajhina so na prostem postavili precej visoko prižnico. Svetnik je po božjem navdihnjenju spoznal, da bo hotel hudobni duh to pridigo motiti in ljudstvo zbegati. Zato je poslušalcem naprej povedal, naj se nič ne prestrašijo, naj vsak mirno ostane na svojem mestu in nobenemu se ne bo nič žalega zgodilo. Svetnik je bil komaj do polovice pridige, kar se z velikim hrumom podere pridiznica. Vsi v velikem strahu zavpijejo. Sv. Anton se berž vzdigne vesel in nepoškodovan in z veliko vnemo konča svoj govor.

Čeravno je imel sv. Anton v novi službi veliko skerbi in opravil, je vendar tudi še vedno podučeval mlade redovnike v bogoslovnih znanostih. Kako ljubeznjivo in očetovsko je on za nje skrbel, nam pričajo naslednje dogodbe.

Nekega novica, Petra po imenu, so plašile strašne skušnjave. Na vse mogoče načine si je prizadeval hudobni duh, da bi ga spravil iz samostana. Res ga je bil vže tako daleč zbegel, da je mladenič sklenil samostan skrivaj zapustiti. Sv. Antonu ni ostal skrit hudi dušni boj nesrečnega novica. On ga pokliče k sebi in sprejme z očetovsko ljubeznijo. Ko mu je mladenič potožil svojo nesrečo, svetnik vanj dihne in reče: „Prejmi sv. Duha“. Pri teh besedah se mladenič, kaker mertev zgrudi na tla. Sv. Anton ga prime za roko in vzdigne. Nenavadno razsvitljen je bil obraz mladeničev, ki je zdaj svetniku povedal, da je bil po onih besedah zamaknjen v nebesa. Svetnik mu zapove, naj o tem molči in hvali Boga. Peter ga je slušal, je postal izversten redovnik in sveto vmerl.

V samostanu Solinjak je nečisti duh silno napadal enega brata. Nič ni pomagalo, da je krotil svoje oči, varoval se lenobe, ostro se pokoril, veliko molil in premišljeval, pogosto prejemal svete zakramente, hudobni duh je vzbujal v njegovi domišljiji vedno najostudnije podobe. Kar pride sv. Anton na svojem poto-

vanju tudi v ta samostan. Ko to zve nesrečni brat, gre naravnost k svetniku ter prosi, da bi ga spovedal. Z največo ljubeznjivostjo stori to svetnik ter mu obljubi zanj moliti. Oserčen od toliko prijaznosti prosi ta brat sv. služabnika božjega, da bi menjala z obleko. Sv. Anton yslisi tudi to čudno prošnjo. In res, komaj je bil brat oblekel obleko svetnika, kar ga pretrese po vseh udih. Vsa grešna poželjivost zgine in nobena nečista skušnjava ga ni nič nadlegovala. Ta prečudna dogodka je najberž tudi vzrok, da nam stavi sv. cerkev pred oči sv. Antona sè znamenjem sv. čistosti, z belo lilijo v roki.

Kako dopadljiva je morala biti deviška nedolžnost Antonova v očeh božjih, da je dal Bog tako čudežno moč celo njegovi obleki!

XII. Poglavlje.

Sv. Anton v Brivu. — Pomočnik v raznih potrebah.

Kaker je naš Zveličar rad hodil od kraja do kraja in označeval nebeške resnice, vendar je šel včasih tudi v samoto ali puščavo in tamkaj je na skrivnem molil. Tako se je tudi sv. Anton včasih zatekel v kak miren samotni kraj in v največi pobožnosti občeval sè svojim Bogom. Posebno pa se mu je prikupil majhin, vbožen samostan v Brivu, ki ga je močno spominjal na goro sv. Pavla.

Po zgledu svojega svetega kustosa so tudi drugi sobratje radi zahajali v ta samostan, opravljali duhovne vaje in v največi ostrosti živeli. Kaker pa so ti pobožni redovniki ljubili sv. vboštvo, kaker so malo potrebovali za svoje telesne potrebe in so nekateri živeli celo ob samem kruhu in vodi, vendar je nekega dne kuharju vsega zmanjkalo, da ni imel prav nič za kosilo. To stisko in pomanjkanje je potožil sv. Antonu. Kaker skerbni oči je šel svetnik precej iz samostana, da bi za svoje brate pri dobrih ljudeh sprosila potrebne hrane. Najprej poterka na vrata pri neki pobožni gospé ter jo ponižno prosi, naj iz ljubezni do Jezusa podari nekoliko zelenjave z verta za vboge lačne brate. Gospa berž dekli zapove, naj gre na vert in nabere dovolj zelinih glav. Bilo pa ravno slabo vreme in huda ploha. Dekla se prične izgovarjati in prosi gospo, naj poterpi, da dež malo odneha. Toda gospa ni poslušala nobenih izgovorov ter rekla: „Ako ne greš ti, grem pa sama“. To je pomagalo. Osramotena hiti dekla za njo, na vertu

nabere zelja, koliker je mislila, da bo zadostovalo, ga nese v samostan in se vesela verne nazaj. Čeravno je dež ves tisti čas silno lil, dekla ga še čutila ni, le ena kapljica dežja ni padla na njo.

Po tem očitnem čudežu je dobrotljiva gospa še bolj spoštovala sv. Antona in njegove pobožne sobrate. Ravno tako je rastlo spoštovanje in ljubezen do svetnika tudi po celi okolici. Vse to, posebno pa resnično sveto življenje redovnikov, je silno jezilo hudobnega duha, ki jih je nadlegoval na vse mogoče načine. Ko so šli nekega večera po duhovnih urah iz kora, so zapazili, kako mnogo ljudi na bližnjem polju, ki je bilo last nekega moža, ki je bil velik dobrotnik samostana, gazi po žitu in veliko škodo dela. Berž hite neketeri na kor nazaj k sv. Antonu, ki je še sam za se molil, ter mu povedo, kaj se godi. Svetnik jim pa mirno odgovori: „Le vernite se k molitvi. Vse to kar menite, da vidite, je le zvijača in slepilo satanovo, ki bi vas rad zbegal.“ Ko so drugo jutro pogledali na polje, res ni bilo poznati najmanjše škode.

Zares sveto in spodbudno življenje sv. Antona in njegovih sobratov je kmalu daleč okrog zaslovelo. Vsi dobri in pobožni so jih visoko cenili in spoštovali, posebno naklonjen jim je pa bil pobožni ženski spol. Dobre žene so si na vso moč prizadevale, da so olajšale vbožcem Kristusovim skerb za časne potrebe. V zahvalo in plačilo pa se je sv. Anton prav pogostoma skazal stiskanim ženam mogočnega pomočnika.

Neka pobožna žena iz mesta Briva je prav rada pomagala vboгим redovnikom ter jim dajala miloščinjo v denarji, ki si jih je prihranila. Ako sama ni imela dovolj, je šla okrog prijateljic ter prosila za vbožne brate. Nekega dne se je na takem potu precej zakesnila in prišla še le v mraku domov. Doma jo je čakal slab sprejem. Komaj prestopi prag, vže začne njen hudi jezi vdani mož razsajati, jo zaničevati in vsakoverstne hudobije ji očitati. Dolgo je ostala nedolžna žena mirna in krotka, ko pa le ni bilo konca gerdega zmirjanja, se prične izgovarjati in pove, kod je hodila. To pa moža ni pomirilo, temuč tako razkačilo, da plane v njo, jo verže na tla in skoraj vse lase ji z glave izruje. Kaj je vbožica terpela, si lahko mislimo. Posebno hudo ji je pa bilo, ker se zdaj ni upala taka mej ljudi in se je bala razodeti hudobijo moža. Kaj je hotela storiti? V tem žalostnem stanu se spomni sv. Antona. V zaupanju na moč njegove molitve zbere

po tleh raztresene lase skupaj in pošlje drugi dan enega človeka v samostan po sv. Antona. Svetnik ni pustil dolgo čakati veliko dobrotnico. Ko je prišel, mu žena potoži vse, kar se je bilo zgodilo, ter se mu preserčno priproči v molitev. Sv. Antona je močno bolelo, da je bila dobra žena tako kaznovana za svojo dobrotljivost. Precej se verne v samostan, skliče brate in gre z njimi v cerkev molit za nedolžno dobrotnico. Njih molitev je bila čudežno vslišana. Pobožni ženi so kar naenkrat zrastle lasje na glavi in nobene bolečine ni več občutila. Veliko je bilo njeno veselje in dosegla je tudi to tolažbo, da se je njen mož, ko je videl ta očitni čudež, popolnoma spremenil, jo prosil odpuščanja ter postal sam velik dobrotnik in prijatelj frančiškanov.

Kaker drugod so ljudje tudi v mestu Brivu občudovali pridige našega svetnika, posebno ker je sam Bog poterjeval njegove besede s čudeži. Neka mati je šla k pridigi in pustila doma otroka samega v zibeli. Ko se verne in otroka odgerne, glasno zavpije, zakaj otrok se je bil zadušil. Silno žalostna in glasno jokajoča se verne k sv. Antonu. Kaker more le ljubeče materino serce prositi, prosi svetnika naj verne življenje otroku. Svetnik jo potolaži, spodbuja k zaupanju na Boga ter reče: „Pojdi domov, sestra moja. Bog te hoče potolažiti.“ Žena se verne in najde otroka v zibeli živega, zdravega in veselo se smejočega.

K ravno tisti pridigi je šla tudi neka druga mati, ki je pustila doma nekaj let staro dete samo. Na ognjišču je stal cel kotel vrele vode. Ko se je vernila od pridige, najde otroka v vreli vodi. Za gotovo je mislila, da je otrok mertev, pa kako se začudi, ko ga iz kropa potegne živega in zdravega.

Enkrat je sv. Anton pridigal v nekem kraju, ki je bil kaki dve uri oddaljen od mesta. Za njim je prišlo vse polno ljudi iz mesta in bližnjih krajev. Tudi neka gospa bi bila rada šla poslušat sv. pridigarja ter je lepo prosila moža dovoljenja za to. Mož ji ni hotel privoliti, ker je bil nekaj bolehen in ni hotel sam doma ostati. Žena ga je slušala, vendar je bilo njeno hrepenenje slišati pridigo tako veliko, da je šla k oknu in tamkaj je stala ter gledala na tisti kraj, kjer je bil sv. Anton. V svoje največje začudenje pa kar zasliši dve uri oddaljenega pridigarja tako razločno, kaker bi govoril zunaj pred hišo. Ko mož vidi, kako kaker zamaknjena stoji tako dolgo časa pri oknu, postane nejevoljen ter jo vpraša, kaj vendar toliko časa zija skozi okno. Ona mu pove, da sliši sv. Antona pridigati. Mož se ji na glas

zasmeje ter pravi, da se ji meša. Ona se ni zmenila za to in le svojo terdila. Zdaj postane mož radoveden. Stopi k oknu in tudi on je dosegel milost, da je mogel poslušati svetnika. Ta očitni čudež ga je spreobernal. Nobenkrat več ni branil svoji ženi hoditi k pridigam svetnikovim, da celo sam jo je silil in ko se je vernila domov, jo je prosil, naj mu pove, kaj je svetnik pridigal. Kederkoli je mogel, je tudi sam šel poslušat čudodelnega govornika.

XIII. Poglavje.

Smert sv. Frančiška. — Sv. Anton zapusti Francosko.

Kaker smo vže povedali, se je sv. Frančišek svojemu ljubemu sinu Antonu prikazal pri generaljnem kapiteljnu v Arlju meseca septembra l. 1226. To je bilo njegovo slovo od sv. Antona. Dvajset dni pozneje se je čudoviti ljubitelj vboštva, ustanovitelj velikega serafinskega reda, preselil v večno veselje.

Zadnji dve leti je sv. očak preživel na svetu v hudem terpljenju in velikih bolečinah. Ker je neprenehoma objokoval Kristusovo terpljenje in grehe ljudi, je bil skoraj popolnoma oslepil. Pa vse je terpel s čudovito poterpežljivostjo in največim veseljem. Ko so bile nekega dne bolečine silno hude, mu reče njegov strežnik: „Moj oče, prosi vender Gospoda, naj nekoliko bolj milo s teboj ravna, njegova roka te je hudo zadela“. Ali svetnik ga ostro pokara, zbere vse svoje moči, se verže na tla, poljubi zemljo in pravi: „Gospod, zahvalim te, za vse svoje terpljenje. Pomnoži je, ako ti je dopadljivo še stokrat, moja edina sreča je, da spolnim tvojo sv. voljo.“

Ko je spoznal, da se bliža konec njegovega zemeljskega popotovanja, zbere okrog sebe svoje brate, razprostre roke v obliki križa ter jih blagoslovi. Konec septembra prosi sobratenaj ga prenesejo v cerkev porcijuakuljsko. Mej potjo jim vkaže, naj ga obernejo proti mestu. Z veliko težavo se vzdigne, z levo roko se opre na enega sobratov, desno pa stegne proti Asizu in s solznimi očmi blagoslovi ljudstvo in mesto. Pervega oktobra zopet skliče brate jih blagoslovi in v znamenje bratovske ljubezni in edinosti razdeli mej nje kruh, ki ga je prej blagoslovil. Druzega oktobra je napravil svoj testament. Naslednji dan v soboto tretjega oktobra sprejme zadnjikrat sv. obhajilo. Pokrepčan s kruhom inočnih in maziljen s sv. oljem se zamak-

ne v sv. premišljevanje. Proti večeru zbere zadnjikrat svoje brate, ljubeznjivo jih tolaži in spodbuja rekoč: „Z Bogom moji sinovi, z Bogom. Zapustim vas v strahu božjem, ostanite vedno v njem. Srečni tisti, ki v dobrem stanovitni ostanejo. Jaz grem k Bogu; hrepenim ga gledati, njegovi milosti vas priporočam.“ Po teh besedah začno bratje močno zdihovati in jokati. Ko je sv. očak čutil, da se mu bliža zadnja ura, vkaže, naj ga oblečejo v spokorno obleko in polože na s pepelom potrošena tla. Na to jih prosi, brati mu terpljenje našega Gospoda Jezusa Kristusa, kaker ga je zapisal sv. Janez. Sè slabim glasom prične na to moliti 141. psaljm. Pri zadnjih besedah: „Pelji me iz ječe, da bom slavil tvoje ime; pravični me pričakujejo, dokler mi ne poverneš,“ vmolknejo njegova usta in njegova serafinska duša se vzdigne h Bogu, svoji edini ljubezni.

Precej po smerti sv. očaka je naznanil brat Elija, generalni vikar reda, žalostno zgubo predstojnikom raznih provincij in kustodij Globok vtisek je napravilo to pismo na sv. Antona. Njegovo serce je bilo polno žalosti in veselja. Žalosten je bil, ker je zgubil njega, keterega je ljubil kot očeta. Vesel pa je bil ker je vedel, da je on v nebesih poveličan. Večkrat je prebiral to pismo, jokal se in molil. Na to je naznanil bratom žalostno novico.

Ker je red sè smertjo sv. Frančiška zgubil poglavarja, je bilo potreba sklicati generalni kapitelj, da se mu izvoli naslednik, nov generalj celega reda. Ker je sv. Anton opravljal službo kustosa, je imel tudi on glas pri tej volitvi. Dobro je tudi previdel, da se bodo pri novem kapiteljnu pretresale silno važne redovne zadeve. Zato ni dolgo odlašal, tèmuc v družbi enega tovariša se je kmalu napotil proti Laškemu, najberž v začetku leta 1227.

Popotoval je peš skozi Provanso in povsod, kjer je imel priliko, z veliko gorečnostjo oznanjeval besedo božjo. Meseca februarja je prišel v Marselj in tamkaj čakal druge sobrate, ki so tudi popotovali h generaljnemu kapiteljnu. Čez nekaj dni stopi svetnik sè svojimi tovariši na barko, da bi se prepeljal na Laško. Pa človek obrača, Bog oberne. Silen vihar zgrabi barko ter jo več dni podi in premetáva po morju. Vsi so bili v smertni nevarnosti, vender so slednjič srečno obstali na sicilijanskem obrežju, v mesinskem zalivu. Tako je sv. Antona vihar zanesel vže v drugič na ta otok. Frančiškani v Mesini so prijazno sprejeli nesrečne sobrate.

Sv. Anton se je dlje časa mudil na tem zdravem kraju, da si je vterdil svoje slabo zdravje. Z nevtrudnim oznanjevanjem božje besede in svojim svetim življenjem si je kmalu pridobil serca ljudi ter vstanovil več samostanov. Zgodovinarji pripisujejo njemu vstanovitev samostana v Patti, Lentini, Notto in Čefalù. Na otoku Siciliji je svetnik zapustil mnogo prijetnih spominov. Še dandenes se vidi v Čefalù zvon sv. Antona. Sloveč je ta Antonov zvon zavoljo čudežev posebno zoper kužne bolezni in hudo uro. Tudi do današnjih časov je stalo v samostanskem vertu v Čefalù pomarančno drevo, od katerega pravi izročilo, da je je zasadil sv. Anton.

Ko so zidali samostan v Zetini, se je zgodil naslednji čudež: Na nekega vbogega voznika, ki je dovažal kamen, je padel z višine velik kamen ter ga tako zmečkal, da njegovo telo ni bilo več podobno človeškemu. Vse je prihitelo polno strahu na kraj nesreče. Tudi sv. Anton pride blizu. Ko zagleda grozno nesrečo, reče ves ginjen: „Po zasluženju sv. Frančiška Asiškega v imenu našega Gospoda Jezusa Kristusa verni se nazaj v življenje.“ Mertvi oživi, vstane zdrav in vesel ter nadaljuje svoje delo.

Ko je prišel sv. Anton od viharja zanesen na obrežje Sicilije, je od začetka prebival v mesinskem samostanu. Samostan takrat še ni imel nobenega vodnjaka in bratje so morali po molitvah na koru z velikim trdom od daleč donášati potrebno vodo. Ko je nekega dne pater gvardijan nekam odpotoval in našega svetnika odločil v samostanu za svojega namestnika, je sklenil sv. Anton terpečim bratom pomagati.

Precej je pričel pobirati miloščinjo pri dobrih ljudeh in sè svojimi sobraty in drugimi ljudmi kopati v sredi samostanskega dvorišča prostoren vođnjak. Kmalu so dobili obilno čiste in jako okusne vode. Vsi so se veselili, da se jim je delo tako posrečilo. Vse drugačnega mnenja pa je bil ostri in natančni gvardijan, ko se je vernil domov. Ostro posvari svetnika očitno ter mu naloži hudo pokoro in bičanje, ker se je derznil po njegovem mnenju, prelomiti obljubo sv. vboštva ter oropal brate velikega zasluženja, ki so ga dobivali s trudapolnim donášanjem vode. Še dandenes se pozna v refektorju kraj, kjer je moral svetnik prositi odpušćanja, celico pa, v kateri je bil svetnik zapert, so spremenili v kapelico.

Nenavadno veliko dobrega je storil sv. Anton prebivalcem

Sicilije sè svojim sv. življenjem in oznanjevanjem božje besede. Celo škofje so ga pogostoma obiskavali ter se ravnali po njegovih modrih svetih. Pred vsemi ga je pa prav visoko cenil in spoštoval škof mesteca Patti. Ker je pa nevošljivost povsod doma, tudi sv. Antonu ni manjkalo sovražnikov, ki so mu zavidali njegovo slavo in veljavo ter jo hoteli spodkopati. Eden izmed njih je skrival svoje hudobne naklepe pod krinko prijaznosti in ljubezni. Z najbolj prijaznim obrazom se enkrat približa služabniku božjemu ter ga povabi k obedu. Svetnik je povabilo hvaležno sprejel. Ko se vsedejo za mizo, prinese strežaj v veliko začudenje sv. gosta na mizo okusno pripravljenega kopuna. Ker je bil pa petek, se je svetnik vljudno branil kaj od tega jesti, ker mu je bilo to zabranjeno po cerkveni zapovedi in sv. vodilu. Gospodar pa ni terpel nobenega izgovora. Kaker se je satan nasproti našemu Gospodu Zveličarju sklical na sv. pismo, tako je storil tudi ta človek. Navedel je besede sv. evangelija: „Jejte od vseh jedi, ki se pred vas postavijo.“ Rayno tako zahteva tudi sv. Frančišek v svojem vodilu od svojih bratov. Toraj ne sv. evangelij ne sv. vodilo ne brani jesti kopuna, čeravno je petek. Sv. Anton je berž sprevidel zvijačo in hudobijo tega človeka, vender tega ni hotel pokazati. On, ki je tako dobro poznal sv. pismo in je znal tako izverstno razlagati, krotko in poterpeljivo gospodarju razloži pomen navedenih besed in pravi h koncu: „To meso hočem vživati, ne zato kaker bi me k temu silil sv. evangelij ali sv. vodilo, temuč ker sem zavoljo svoje slabosti in bolehnosti oproščen zderžanja.“ Da bi zabranil nadaljni prepir, začne moliti, blagoslovi jedi in serčno prične jesti. Hudobni človek je zdaj mislil, da je prevaril vbogega meniha. Ves vesel zbere ostale kosti kopuna, začne pri svojih prijateljih tožiti svetnika kot hinavca ter gre naravnost h škofu, da bi ga zatožil. „Milostljivi gospod škof, prične govoriti zlobni gospodar, glejte kak čudež je storil denes vaš ljubi pater Anton, ta tako spokorni in goreči svetnik. Denes je bil pri meni pri kosilu in čeravno je petek, je vkljub cerkveni zapovedi in sv. vodilu jedel kopuna.“ Škof, moder in pravičen mož, je hotel zaslišati tudi sv. Antona ter ga je zato berž poklical, da bi se mogel zagovarjati. Ko je slišal, česa ga hudobnež dolži, je zahteval, naj mu to tudi dokaže. Poln škodoželjnosti izvleče ta zavitek, v katerem so bili zaviti ostanki obeda, da bi pokazal škofu kosti kopuna. Ali v svoje največe osramočenje se je hudo

opekel. V zavitku ni bilo družega kot glava in kosti neke ribe. Ta očitni čudež je pridobil sv. Antonu pri škofu še večje spoštovanje. Hudobni obrekovalec pa je kar oterpnel in ves obledel, brez zavednosti je stal kakor bi bil okamnel. Ko se zave, spozna svojo hudobijo in prosi odpuščanje. Popolnoma drugi človek je postal in bil vedno zvest branivec in razširjevalec časti čudodelnega moža božjega. Še veči sad kakor ta je obrodil naslednji čudež: Neketeri krivoverci so povabili opoldne k obedu sv. Antona, da bi se mogli iz njega norčevati. Svetnik res pride o pravem času. Mej obedom pa postavijo ravno pred svetnika pečeno sovo ali kakor menijo drugi velikega netopirja, kakeršen se najde pogosto v Siciliji. Hišni gospodar sili svetnika naj razreže tega ptiča, ker je to prav dober kopun. Sv. Anton stori, kakor mu je gospodar rekel. Zvedavo se pogledujejo gostje in se komaj zderže smeha, ko vidijo svetnika rezati ostudno žival. Ali kmalu se njih zaničljiv posmeh spremeni v veliko začudenje, zakaj v rokah svetnika se gerda žival spremeni res v kopuna ter razširja prav prijeten duh. Spoznati so morali očitno čudodelno moč in svetost služabnika božjega. Vsi so osramoteni in z velikim kesanjem razodeli svoj hudobni namen in se vernili v katoliško cerkev.

Sv. Ludovik,

škof, spoznavavec prvega reda sv. Frančiška.

P. C. L.

13. Poglavlje.

Neketeri čudeži, ki so se godili na priprošnje svetega Ludovika.

V tem popisu življenja svetega škofa Ludovika smo pri raznih priložnostih občudovali, kako je bil ta prijatelj božji vedno ponižen pred Bogom in pred svetom; kako je skerbno, kolikor mu je le mogoče bilo, pred ljudmi skrival darove, s katerimi ga je bil Bog tako bogato obdaril in kako se je trudil, da bi pred svetom skrit v ponižnosti in zaničevanju živel. Ali Bog, ki ga je v tako nežni starosti k sebi poklical v nebeško veselje,

je v svoji neskončni modrosti in vsegamogočnosti povelical njegovo ime z mnogimi in velikimi čudeži, ki jih je storil na njegovo pripošnjo. S temi čudeži je Bog očitno pokazal, kako ljuba in dopadljiva mu je bila pobožnost svetega Ludovika, zraven pa je hotel ž njimi tudi nas oserčiti, naj se v svojih dušnih in telesnih težavah njemu priporočujemo, da nam se svojo priprošnjo od Boga pomoči in milosti izprosi. Poglavitni in bolj imenitni čudeži, ketere bomo tukaj opisali, so ali zaznamovani v pismu, s katerim je bil Ludovik mej svetnike prištet, ali pa so jih sporočile take priče, katerim smemo popolnoma verjeti.

Neka žena, ki je bila v drugem stanu, je tako nesrečno padla, da sta dvojčka, ki ju je pod srcem nosila, vmerla in pred časom mrtva rojena bila. O kako je bilo nesrečni materi hudo, ko jo je zadela ta velika nesreča! Ali polna zaupanja se zateče k svetemu Ludoviku in ga prosi, naj bi vsaj deklica, ketere telo je bilo že bolj vpodobljeno, oživela. Obljubila je svetniku, če bode vslišana, da hoče na njegov grob položiti lepo podobo iz voska. Sveti Ludovik ji je pomagal, novorojena mrtva hčerke je oživela, bila kerščena in je potem še sedem mesecev živela.

Dva imenitna zakonska v Marselji nista imela nobenega otroka in priporočila sta se svetemu Ludoviku, naj bi jima to milost od Boga izprosil. Žena je nato res spočela, in ko je njen čas prišel, je porodila otroka, pa nova grozna nesreča! Otrok je bil vsemu drugemu bolj podoben, kaker človeku. Mati se je pri tem silno zavzela, jokala se je in svetniku v svoji nejevolji očitala, da ji je takega spaka isprosil. Ko se je pa njena nejevolja nekoliko poglobila in je zopet pametno misliti začela, se je vnovič vsa zaupljiva obrnila do svetega Ludovika in mu nekako tako govorila: „Glej, v služabnik božji, to stvar, ketera nima človeke podobe. Ker je pa vse, kar Bog naredi, dobro narejeno, upam, da bode tudi to, kar sem po božji volji porodila, popolno človeško podobo dobilo in oživljeno z nevmerjočo dušo.“ Pričujoči so bili takrat njen mož in ednajstero drugih ljudi, ženskih, in glej, pred njih očmi se je spaka spremenila v lepega dečka, ki je začel tisti hip hoditi.

Neka Alazacija Lombarda je z otrokom v naročju nesrečno padla in otrok je vmerl. Reva se polna žalosti jokaje zateče k svetemu Ludoviku in kar na enkrat je dosegla dvojno milost; otrok je oživel, ona sama pa je zopet dobila posluh, keterega je bila pred nekaj časa vsled hude bolezni zgubila.

Osemletni sin nekega Hugona Lamberto je po noči iz postelje padel in so ga stariši zjutraj mertvega našli; mati poprosi sv. Ludovika pomoči, in deček je zopet oživel. Pripovedoval je potem, da se mu je prikazal sveti Ludovik in mu dal nekaj lepih nauk.

Neki drugi komaj eno leto star otrok je z okna padel na kopico kamenja, kjer se je tako pobil, da je mertev obležal. Stariši ga priporočijo svetemu Ludoviku, in otrok je zopet prišel k življenju.

Nekemu plemenitašu se je konj splašil in jezdeca sè sebe vergel. Mož je z eno nogo v stremenu obrisel in zdivjani konj ga je po kameniti cesti za seboj vlekel. V tem je začel nesrečnik svetega Ludovika na pomoč klicati, ali zastonj. Bog, ki je hotel še z večim čudežem svojega svetnika poslaviti, ga ni vslišal, mariveč je dopustil, da je plemenitaš vsled mnogih poškodovanj in kervavečih ran svojo dušo izdihnil.

Tudi stariši in sorodniki mladega plemenitaša so se priporočevali svetemu Ludoviku in ga pomoči prosili, pa že tretji dan je bil mertev, in pomoči le ni bilo, tako da so že vse pripravili za pogreb.

Ali, ko so ga nesli pokopat, je oživel v pričo vsih; tudi njegove rane so bile zaceljene.

Dva plemenita zakonska v Marselji, katerima je Bog otroka odrekel, sta se v tej žalosti obrnila do svetega Ludovika in ga prosila, naj bi jima vsaj enega dečka izprosil od Boga. Njiju prošnje so bile vslišane, dobila sta sinka, keterega sta imenovala Peter. Ko je pa ta sinček v sedmo leto prišel, je nana-gloma zbolel in v kratkem vmerl, kar je stariše zelo vžalilo. Spominjala sta se pa, da sta dobila tega otroka od Boga po priprošnji svetega Ludovika, in tudi v tej sili sta se k njemu obrnila in ga prosila, naj jima otroka v drugič izprosi od Boga. Svetnik ju je tudi zdaj vslišal; otrok se je kaker iz spanja prebudil in ves vesel je hitel v naročje svojih starišev ter jih opomnil, naj nikar več ne odlašajo spolniti obljube, katero so storili, ko so ga v prvič od Boga sprosili.

V ravno tistem mestu sta se dva brata hudo sperla in v tako sovraštvo sta prišla, da se je eden iz mej njiju tako spozabil, da je svojega brata vmoril. Zavoljo tega ga je pravica k smerti obsodila in kazen takoj nad njim izvršila. Kako je to vžalilo nesrečno mater tih dveh sinov, si lažej mislimo, kaker popišemo.

Iskala pa je v tej veliki žalosti tolažbe in pomoči pri svetem Ludoviku, h kateremu se je z velikim in trdnim zaupanjem za-tekla, in ne zastoj. Sveti Ludovik je vslišal zaupljivo prošnjo nesrečne matere ter ji oba sinova oživljena povernil v veliko začudenje vsih, ki so to videli.

Neki lovec portugalskega kralja je imel v svoji skerbi lovskega jastreba, ki je bil kralju zelo priljubljen. Zgodilo se je pa nekega dne, da se je ta jastreb v neko nastavljeno zanjko vjel in le še malo živ ostal. Lovec se je zelo zbal kraljeve jeze, ako bi bil priljubljeni jastreb poginil in že pojemajočega je nesel v frančiškansko cerkev, kjer se je svetemu Ludoviku goreče priporočal, da bi mu iz te stiske pomagal. Ko je tako molil, je lovski tič poginil. Ves v strahu ga položil na grob svetnika in se verne v kraljevi grad, kjer pred kralja stopi in mu razodene, kaka nezgoda se mu je pripetila. Kralj je bil zelo nejevoljen in ga je že zavoljo njegove neskerbnosti ostro kaznovati zapovedal, kar pri odpertem oknu prileti jastreb živ v izbo in se vsede na ramo nesrečnega, zdaj pa razveseljenega lovca.

Opata Lurskega je napadla huda bolezen v črevah, merzel pot ga je oblił, na vsem životu se je tresel in vsi so za gotovo mislili, da v kratkem vmerje. Obljubil je pa v tej hudi nevarnosti, da bo daroval svetniku lepo podobo za oltar, in komaj je to obljubo storil, je bil že popolnoma zdrav.

Škof Oranški je poslal enega svojih korarjev k Areljskemu nadškofu, da bi z njim neko važno stvar vravnal, pa mej potem ga je tolika slabost napadla, da si ni mogel kar nič pomagati. Obupal je že nad vso človeško pomočjo, zaupno pa je obljubil svetemu Ludoviku, da hoče njegov grob pobožno obiskati, ako mu izprosi ozdravljenja od Boga. Svetnik ga je vslišal.

Brat Frančišek iz Montepulicana iz reda svetega Frančiška je hotel iz visocega zidu neke kapele težak lesen hlod na zemljo potegniti, pa je bil pri tem delu tako nesrečen, da se je precej velik kos zidu odkrušil in mu na glavo padel. V tistem trenutku se goreče priporoči svetemu Ludoviku in nič se mu ni hudega zgodilo.

V Brešiji so se neki lovci vadili v streljanju s puščicami in pri tem je ena puščica po nesreči zadela mimogredočo ženo, ki je bila ravno v drugem stanu. Nesrečnica pade na tla in kakor mrtva obleži brez vsacega znamenja življenja. Imela je pa ta žena vedno posebno pobožnost do svetega Ludovika ter se

mu je pogostokrat priporočevala; ko je bila zdaj v toliki nevarnosti, ji je pa sveti Ludovik to njeno zaupanje bogato poplačal. Prikazal se ji je v obleki svetega Frančiška, na glavi je imel škofovsko kapo. In naredel je čez njo znamenje svetega križa, in v tistem trenutku je k sebi prišla in popolnoma zdrava je bila; še znamenja ni bilo videti, kam jo je puščica zadela.

V vojski mej Gvelfi in Gibelini je nekega barona od Bareja puščica ravno pod desnim očesom ranila in se globoko zapichila. Zdravniki so rano preiskovali in jo našli zelo nevarno; ranjeni, so rekli, mora vmreti, ako mu potegnejo puščico izpod očesa. Ko je revež spoznal to veliko nevarnost, se je zaupljivo zatekel k svetemu Ludoviku in ga pomoči prosil. Komaj je to storil, je že čutil da je puščica sama od sebe padla iz rane in da se je rana takoj zacelila.

Neki vojak iz Limosine je bil vjet, ko se je vojskoval v Akvitaniji; čez petdeset sovražnih vojakov ga je peljalo v ječo. Videl je, da se mu je nemogoče oprostiti. V tej stiski se priporoči svetemu Ludoviku in ta se mu prikaže ter mu reče, naj gre za njim. Ne da bi ga bil gdo oviral, je šel res skozi sovražne čete in je tako srečno prišel do svojih tovarišev.

Neki povsem pošten gospod iz Pulje se je nehote neketerim someščanom zelo zameril, tako da so sklenili, pri prvi priložnosti ga na tihem vjeti in obesiti. To se jim je nekega dne tudi posrečilo, vjeli so ga in v smert obsodili in nič ni pomagalo, naj jih je še tako prosil in jim vse svoje premoženje ponujal. V tej veliki nevarnosti, ko je bil prepričan, da nima upati človeške rešitve, se je pobožno zatekel k svetemu Ludoviku in mu obljubil, da hoče njemu v čast veliko delo usmiljenja storiti, ako ga reši. Ludovik na videz te prošnje ni vslišal, zakaj odpeljali so ga na prostor, kjer so ga hoteli obesiti. Privezali so mu tam že tudi verv okoli vrata in kvišku ga potegnili, pa verv se je pretergala in padel je na zemljo ne da bi bil kake bolečine čutil. Vzeli so na to drugo močnejšo verv, pa ravno tako se je zgodilo. Poskušali so še tretji in četerti pot, pa vse je bilo zastonj, vsaka verv se je pretergala, kaker tenka nit. Zdaj jim pravi obsojeni gospod: „Zastonj si prizadevate umoriti me, zakaj sveti Ludovik me pred vami brani“. Nato so sovražniki odnehali in spustili ga.

V Perudži je bil neki siromašen človek obdolžen po krivem, da je nekoga vmoril in ko so ga po tedanji navadi na tezalnico položili, da bi ga prisilili priznati storjeno hudodelstvo, je od hu-

dih bolečin premagan res priznal, da je morivec. Ko so ga potem v ječo zaperli in ga k smertni kazni obsodili, je nedolžni obsojenec svetega Ludovika zaupljivo prosil, naj bi ga obvaroval nezasužene sramotne kazni. Roke in noge je imel v železju vklenjene in pri vratih so ga vojaki stražili. Vtrujen in spehan zaspi, in tu se mu sanja, da je čudovito oproščen. O polnoči pa se zbudi in koliko je bilo njegovo začudenje, ko zasliši petje cerkvenih psalmov. Mislil je še vedno, da se mu sanja, pa ko se okolu sebe ozira in se prepriča, da je zbujen, spozna, da je v cerkvi manjših bratov v Čibotoli. Imel je še na rokah in nogah težke verige. Začne tedaj glasno klicati in ko so ga redovniki zagledali, so se čudili od kod in kako je v sredi noči tje prišel. Ko je pa začudenim povedal, kako so vsi spoznali veliki čudež in hvalili so Boga, ki je svojega svetega služabnika tako poveličal. Tudi v Perudži, ko se je zvedelo, kaj se je zgodilo, so sodniki moža za nekrivega spoznali, ker ga je Bog po tako očitnem čudežu oprostil.

Portugaljski kralj Dijonizij, mož svete kraljice Elizabete, je le malo veroval na vse te čudeže, o katerih je bilo toliko govorjenja, pa ko je nepričakovano prišel v neko veliko nevarnost, je tudi on začel o svetem Ludoviku vse drugače misliti in soditi. Bil je namreč na lovu blizo mesta Beje in ko se je od svojih tovarišev ločil, je prišel do goste šume, iz katere kar naenkrat prijerjave razkačen medved ter ga z enim skokom potegne s konja. Kralj je bil tako v zelo veliki nevarnosti zakaj z eno roko je moral konja za vajete deržati, da mu preplašen ne vteče in samo z drugo roko se je mogel kervoločne zveri braniti. V tej veliki sili pa se je spomnil tolikanj čudežev, ketere je o svetem Ludoviku pripovedovati slišal, in kateri so se mu neverjetni zdeli, ali zdaj, ko je bil v sili, je tudi on na nje verjel in na vso moč je začel svetnika klicati na pomoč. Sveti Ludovik mu je takoj pokazal, da ni zastoj svojega zaupanja postavil v njegovo priprošnjo, zakaj prikazal se mu je in zaklical: „Serčnost! zabodi svojo sulico zverini v život!“ Kralj je pri teh besedah zopet osrečil ter je sulico medvedu mej rebra zasadil, hitro konja zajahal in zbežal. V stalni spomin je potem kralj na tistem kraju dal sezidati lepo kapelico v čast svetemu Ludoviku in nad njenimi vrati zapisati besede; „Posvečena svetemu Ludoviku, mojemu rešitelju.“

Leta 1306 so Florentinci in Lukezi združeni z vojaki Napolitanskega kralja Roberta oblegali terdnjavo Seravale v Pistoj-

skem okraju. Tri mesece se je terdujava hrabro branila, ali na-
posled bi se bila le morala vdati, ker je potrebnega živeža zmanj-
kalo. V tej veliki sili se je duhovništvo s prebivalci zbralo v
cerkvi in z veliko navdušnostjo so se vsi priporočevali svetemu
Ludoviku, ki je malo let poprej, ko je iz Barcelone sè svojim oče-
tom skozi Toskano popotoval v Rim, pri njih se bil vstavil. Zaob-
ljubili so se tudi, da hočejo sami in njih nasledniki vsako leto
slovesno obhajati obletnico njegove smerti, ako jih otme iz rok
sovražnikov. Komaj so to obljubo storili, se prikaže na obzidju
terdnjave sv. Ludovik v škofovski obleki in s škofovsko palico
zažuga sovražniku, kateri se prestraši in v naglem teku zbeži.

Iz Marselske ladjostaje je jadrala neka barka proti otoku
Korzika; pa ko je priplula na široko morje nastane huda nevihta.
Mornarji so se tri dni bojevali proti viharni moči in ko nič ne
opravijo, naposled obupajo, da bi se rešili sami sebe in barko. V
tej veliki nevarnosti pa se spomnijo velikih milosti, ketere je
sveti Ludovik že mnogim podelil; zaupljivo se k njemu zateko,
goreče se mu priporočijo in obljubijo, bosí in z vervjo okolu
vrata romati k njegovemu grobu, ako jih iz te nevihte reši. Ko
so tako molili in obljube delali, se prikažejo na jamboru svitli
plameni, iz katerih so sklepali, da je svetnik njih prošnje vsli-
šal. In tako je v resnici bilo; kmalu se je nevihta polegla in
jadrali so po mirnem morju nazaj v Marseljo in naravnost so
šli v cerkev ter tam se zahvalili svetemu Lukoviku, da jih je
gotove pogube obvaroval.

Neka druga ladija, tudi iz Marselje, je bila v enaki hudi
nevihti v toliki nevarnosti, da so bili mornarji že polovico blaga
v vodo pometali, da bi s tem ladijo olajšali in jo potopljenja re-
šili. Pa tudi to ni nič pomagalo, nevihta je vedno huje divjala
in ladja se je že topiti začela.

Po človeško misliti ni bilo več rešitve; ako ne pride pomoč
iz nebes, je bilo vse zgubljeno. V tej skrajni sili so začeli mor-
narji svetega sv. Ludovika na pomoč klicati in obljubili so bo-
gate darove na njegov grob položiti in se njemu na čast na dan
pred njegovim praznikom postiti, če bodo ušli nevarnosti po nje-
govi mogočni priprošnji. Eden bogat kupec, ki je z drugimi popot-
niki na barki bil in čiger blago so v morje pometali, je tudi še oblju-
bil, da, ke bi mogel nazaj dobiti tisto v morje pometano blago
in denarno hranilnico, ki se je tudi v morju potopila, hoče od
vsega tega polovico darovati cerkvi, v kateri truplo svetega Lu-

dovika počiva. On namreč ni drugega rešil kaker majhino možnjico z drobnim denarjem in še ta mu je v zmešnjavi v morje padla. Da je sveti Ludovik prošnje vslišal in storjene obljube sprejel, to se je kmalu pokazalo, zakaj morje se je pomirilo in ladja je lahko priplavala v zaželeno loko v Marseljo. Ko se do suhega pripeljejo, vidijo v veliko svoje začudenje na obrežju morja vse tisto blago, ki so ga mej nevihto v morje pometali, tudi denarne hranilnice ni manjkalo; samo možnje našega kupca niso tamkaj našli. Hvaležni so se napotili v cerkev, da se svetemu Ludoviku za milost zahvalijo in svojo obljubo spolnijo. Naj bolj hvaležen je bil se ve da kupec, ki je razen možnje z drobnim denarjem, vse svoje blago tako čudovito zopet nazaj dobil. Mej potjo v cerkev je videl na tergu veliko ribo na prodaj in misel mu je prišla, da bi to ribo kupil in jo iz hvaležnosti frančiškanskemu samostanu podaril, in to je tudi storil.

Ko je pa lajik kuhar ribo preparal, so v nji našli tudi možnjo s tistim drobižem.

Pripoveduje se še o mnogih drugih čudežih, ki so se zgodili po priprošnji svetega Ludovika in se najdejo zaznamovani v knjigi Bolandistov. Tam se bere, kako so štirje hromi zdrave noge dobili, trije merzlični ozdraveli in trije, katere je božjast metala, so se te hude bolezni znebili; štirinajst kruljevih je ravne ude dobilo, pet slepih je spregledalo, trije gluhi so zopet preslišali, pet mutastih je dobilo dar govorjenja, devet norcev je prišlo k pameti in devet drugih, ki so razne belezni imeli, je ozdravelo.

Čudeži, o katerih smo do sedaj slišali, da so se zgodili na mogočno priprošnjo svetega Ludovika, kaker tudi drugi čudeži, kateri so se godili od apostoljskih časov do sedanjih dni, nam pričajo, kako so se vresničile besede, katere je Jezus govoril svojim apostelnom in učencem, ko jih je mej svet poslal: „Keteri pa verujejo, pojdejo ta znamenja za njimi: v mojem imenu bodo hudiče izganjali, nove jezike govorili, kače prijemali, in ako kaj strupenega popijó, jim ne bo škodovalo, in na bolnike bodo roke pokladali in bodo zdravi.“ Mark. 16. 17-18. Pa boš morebiti rekel: „Jaz tudi trdno verujem, pa vendar čudežev ne morem delati.“ Ljubi moj, nič se ne boj zato, ker niso čudeži bili, zavoljo katerih so se svetniki zveličali, ampak njih pobožno življenje, njih čednosti in dobra dela so bila, ki so jih naredila syetnike. Te njihove čednosti posnemaj, in tudi ti boš svet, če prav o tvojih čudežih

ne bo nihče nič slišal. Koliko jih je v nebesih, od katerih ni nobenega čudeža brati, in ki tudi morebiti nobenega storili niso, pa so bili ponižni, krotki, bogaboječi, vbogi v duhu, čistega srca, vsmiljeni in polni goreče ljubezni do Boga in do bližnjega. Za te čednosti si še ti prizadevaj in tudi ti boš svet ter enkrat v številu Božjih izvoljencev.

Za mesečni shod tretjega reda.

Kroti svoje oči.

Sveti oče papež so rekli ob raznih priložnostih, da veliko dobrega pričakujejo od udov tretjega reda; da bi verni rajši vstopali v ta red, so mu prenaredili vodilo in zljajšali njegove dolžnosti. Določili so pa „da smejo biti sprejeti le taki, ki so dopolnili štirinajsto leto, ki so lepega obnašanja, miroljubni in zlasti terdni v sveti katoliški veri in v podložnosti do rimske Cerkve in apostolskega sedeža.“¹⁾ V tretji red smejo toraj samo tisti sprejeti biti, ki so lepega obnašanja, in samo tisti, ki se lepo obnašajo smejo biti v tretjem redu. Ako se hočeš lepo obnašati, kroti naj prej svoje oči; zakaj pa? Zato, ker oči te lahko zapeljejo v greh, delajo raztresenost in se ne boš mogel lepo obnašati, ako ne boš krotil svojih oči.

1. Oči te lahko zapeljejo v greh. Z očmi gledaš dobre reči, pa tudi lahko slabe, grešne. Skozi oči pride v serce dobro ali pa slabo, kar že gledaš; ako pogledaš perve zrele češnje, ali zrelo grozdje, lepo ruto, denar, precej se zbudi v tvojem sercu želja po teh rečeh; ako pa zagledaš kačo, svojega sovražnika, se zbudi v tebi zopernost, nevolja in morebiti sovraštvo. Oči so za dušo to, kar so okna za hišo; kaker pride tat v hišo navadno skozi vrata ali okno, ravno tako se vkrade tudi greh skozi oči v dušo. Zakaj, „za pogledom sledi misel“, pravi sveti Avguštin, „za mislijo pride dopadajenje, za dopadajenjem pa privoljenje.“ Ako ne bi bila pogledala Eva prepovedanega sadu, ne bi ga bila želela pokusiti; zato opominja sv. Duh vse: „Oberni svoj obraz od nališpane ženske, in ne pogledaj po ptuji lepoti“. Zakaj? „Zavoljo ženske lepote se jih je že veliko pogubilo“, pravi dalje sv. Duh, „in iz

¹⁾ Vodilo tretjega reda, pogl. 1. §. 1.

nje se poželjivost kaker ogenj vnema¹⁾ Poslušaj, kaj pravijo svetniki o očeh. Sveti Avguštin pravi: „Ne pravite, da imate čisto serce, ako imate nečiste oči. Zakaj nečisto oko je znamenje nečistega serca“. Sveti Gregor papež piše: „Gdor neprevidno gleda skozi ta telesna okna (oči), v grešno poželjenje tudi ne hote navadno pade; in zvezan od želj, začne rad imeti, česar ni hotel prej²⁾“. Sveti Frančišek Serafinski je opominjal svoje duhovne sinove: „Ste pogledali kako (žensko)? Ste videli žensko? Obžalujte, za naprej varujte svoje oči, zakaj v pogledu je skrita smert in pride skozi okna oči³⁾“. Sveti Alfonz Ligvorij piše: „Skoraj vse naše strasti, ki so zoper našo dušo. izvirajo od tod, ker ne varujemo dosti svojih oči. Zakaj zavoljo pogleda se navadno zbudijo v našem sercu grešna nagnjenja in hude strasti⁴⁾“. V kake grehe in hudodelstva so že oči zapeljale ljudi! Zakaj je hotela zapeljati v greh Putifarjeva žena egiptovskega Jožefa? Zato, pravi sveto pismo, ker „je obračala svoje oči v Jožefa“. ⁵⁾ Ker niso berzdali svojih oči, so pali Samson, kralj David, Salomon, kaker ti je znano iz svetega pisma. Ako bi bila varovala svoje oči tista dva že siva starca, ne bi bila silila v greh čiste Suzane. ⁶⁾ Da, gdo bi mogel naštetiti grehe, ketere so storili ljudje z očmi in zavoljo oči; zato nikar ne misli, da ne moreš grešiti z očmi tudi ti. Si morebiti bolj močan kaker Samson, bolj bogaboječ kaker David ali bolj moder kaker Salomon? In ako bi tudi ne storil greha, ti bo vender zelo škodilo.

2. Gdor hoče vsako reč videti, ima polno glavo misli in predstav reči, ketere je pred videl. Te predstave mu tako rojijo po glavi, ko moli, da se hitro zgubi in ne ve kaj izgovarja z jezikom in zato ne more dobro moliti. Kako bi mogel pobožno moliti, kedor je doma vedno pri oknu, in v cerkvi pogleda vsakega, ki pride noter, in hoče vedeti, kako je oblečen ta ali oni. Gdor se tako ozira, je prostovoljno raztresen, njegova molitev je slaba, pomoči ne dobiva od Boga, ker ga s tako molitvijo bolj žali kaker časti. Gdor hoče vse videti, je raztresen tudi mej premišljevanjem in zgubi navadno duhovno veselje pri molitvi in premišlje-

¹⁾ Sir. 9, 8. in 9.

²⁾ Moral. lib. 21. c. 2.

³⁾ A Campanea. Opuscula s. Francisci Assis. Parabol. 2.

⁴⁾ La vera sposa di Gesù parte 1. cap. 8. §. 1.

⁵⁾ 1. Mojz. 39. 7.

⁶⁾ Dan. 1, 38.

vanju. Zakaj duhovno veselje, navdihnjenje, dobre želje in drugi darovi svetega Duha spuhtijo kaker kafra ali močno žganje ako ni zaperta steklenica. Z duhovno suhoto in zapuščenostjo je Bog kaznil že veliko duš in sicer zavoljo majhnih pogreškov; neketere je kaznil, ker niso dosti krotile svojih oči, kaker Lotovo ženo, sè smertjo. Svetega Aljfonza Rodrigesa lajika iz Jezusove družbe je Mati božja posvarila, zakaj je pogledal neko hišo in zagledal žensko na oknu. Berzdaj tedaj svoje oči, pa ne samo zavoljo raztresenosti, ampak tudi zavoljo lepega vedenja ali obnašanja.

3. Sveti apostelj Pavel pravi namreč: „Vaša sposobnost bodi znana vsem ljudem“. ¹⁾ Lepo obnašanje, katero tirja sveta cerkev od vseh vernih, posebno pa še od udov tretjega reda, pa ne obstoji samo v tem, da nisi pijanec, ali da nimaš grešnega znanja, ampak tudi v tem, da se lepo obnašaš ko sediš, stojiš, hodiš, ko se razgovarjaš, posebno pa, da berzdaš svoje oči. Zakaj oči so ogledalo, v katerem vidijo drugi ljudje tvojo dušo; po očeh te namreč sodijo, kakšen da si: vesel ali žalosten, zvest ali zvit, nedolžen ali spriden; vse to opazijo hitro na tvojem obrazu in posebno na očeh. Zato so se ravnali svetniki in vsi, ki res želijo in se trudijo v nebesa priti, po Jezusovem in Marijinem zgledu. Nigdar niso radi in s poželjenjem pogledali kaj nesramnega, nečistega in nespodobnega, ne na svojem telesu, ne pri drugih ljudeh, tudi nesramnih podob ali kipov se niso upali pogledati, ker so dobro vedeli, da tega ne smejo. Ravno zato so bili zelo previdni, ko so se oblačili in slačili. Varovali so se, da niso gledali oseb drugega spola v obraz, naj bodo že nečimerne ali pobožne, lepe ali gerde, ker se prav lahko zbudi v sercu nečista misel in ker sam sveti Duh opominja: „Obernj svoj obraz od nališpane ženske“. ²⁾ Sveti Benedikt opat je enkrat pogledal iz radovednosti žensko, potem pa so ga napadle take nečiste skušnjave, da jih je mogel pregnati samo s tem, da se je nag po ternju valjal. Sveti Alojzij si ni upal pogledati svoje matere v obraz. Svete in res bogaboječe duše so varovale svoje oči, da niso gledale lepe obleke na osebah, ker jim je bilo znano, kar pravi sveto pismo o kralju Holofernu: „Njene (Juditine) opanke so mu pogled vzele; nje lepota je njegovo dušo vjela“ ³⁾ in kar pravi pobožni Sirah:

¹⁾ Filip. 4, 5.

²⁾ Judit 16, 11.

„Ne pogleduj po tuji lepoti“. ¹⁾ Svetniki so berzdali svoje oči tudi v rečeh, ki niso grešne, ali nevarne, ampak nedolžne, kaker jezero, cvetlice; sveti Bernard ni vedel, koliko oken je imela njegova cerkvena, da si jih je imela le troje. Sveti Peter Aljkanterski ni vedel, kak strop ima njegova celica in dasiravno je že tri leta živel v nekem samostanu, vendar ni poznal svojih sobratov po obrazu, ampak samo pa glasu. Svetniki so pa zatajevali svoje oči tudi v nedolžnih in majhnih rečeh in sicer zato, ker so dobro vedeli, da gdor se ne more premagati v majhnih rečeh, se tudi v velikih ne bo.

Po zgledu svetega očeta Frančiška in drugih svetnikov in zveličanih iz tretjega reda varuj se tudi ti, bogoljubni tretjerednik, da ne boš nigdar radovoljno kaj takega pogledal ali bral, kar ti prepoveduje sveta sramožljivost. Skerbi, da ne boš nigdar rad pogledal nevarnih reči, kaker so osebe drugega spola. Premaguj se, da se ne boš oziral v cerkvi, posebno mej sveto mašo, pri drugi službi božji, procesiji in pogrebu. Varuj se, da ne boš iz radovednosti gledal skozi okno na pot, cesto, ulico ali po ljudeh, kar je gerdo in nevarno; v ptuji hiši glej, da ne boš brez dovoljenja pregledaval pisem, podob, in knjig, posebno še, ako si sam v izbi. Na poti se ravnaj, kaker je rekla Mati božja svetemu Aljfonzu Rodrisegu lajiku iz Jezusove družbe: „Keder boš šel popoti, ne gledaj dalje spred sebe, kaker treba, da vidiš kam stopiti; ne oziraj se ne na desno ne na levo, tudi glave ne derži pokonci kaker si denes storil, ko si videl žensko“. ²⁾ Z Jobom napravi denes tudi ti terdni sklep: „Zavezo sem naredil s svojimi očmi, da bi celo ne mistil na devico“ ³⁾, nigdar ne pogledati radovoljno ne samo grešnih, ampak tudi le nevarnih reči, da se boš tako varoval nečistega greha in raztresenosti in dajal drugim lep zgled čednega obnašanja.

P. A. F.

¹⁾ Sirah, 9, 8.

²⁾ P. Lancicii, opuscula spiritualia 2. cap. IV.

³⁾ Job 31, 1.

Lavretanske litanije.

(Konec.)

Zdravje bolnikov.

Marija je naša priprošnjica tudi v časnih in telesnih zadevah. Bog ni hotel, da bi zbežale hitro po odrešenju vse nadloge in vsi nasledki Adamovega greha sè sveta, pač pa je hotel, da se z molitvijo nadloge človeštva koliker mogoče odstranijo ali vsaj olajšajo. Vzlasti telesne bolezni imamo tu pred očmi. Koli-ko premore Marijina priprošnja v boleznih, tega ni treba dokazovati, to vsak sam ve. Kaker je ljubil naš Gospod bolnike, tako jih ljubi tudi Marija.

Pribežališče grešnikov.

Nihče drugi ne more grehov odpuščati kaker Kristus. Marija ne odpušča grehov, pač pa je Marija pribežališče grešnikov, ker sprosi milost spreobrnjenja vsem grešnikom, ki se zatečejo k nji in jo zaupljivo prosijo. Predpodoba Marije so bila v starem zakonu ona mesta, v katera so se zatekali vbijavci, da jih ni doletela kazen; vbijavec, ki je zbežal v tako mesto, je bil v njem varen. Prav tako tudi Marija varuje svoje častivce pred pravično božjo jezo in gotovo zasluži imenovana biti: „Pribežališče grešnikov“.

Tolažnica žalostnih.

Bog je studenec, iz katerega izvira vsa tolažba: „Jaz dajem tolažbo njemu in njegovim žalujočim.“¹⁾ „Pridite k meni vsi“, kliče nam Jezus, hoče nas tolažiti v naših bridkostih. Marija nam je rodila Boga, od katerega prihaja vsa tolažba, po pravici jo tedaj slavimo ko tolažnico žalostnih. Če je bil kedo na zemlji v resnici žalosten, je bila gotovo Marija, ko je stala pod Jezusovim križem. Marija je tedaj sama skušala brezmejno žalost, prav dobro tedaj ve, kako je to hudo; zraven tega smo vsi ljudje njeni otroci, njeno materino serce ji ne da, da bi nas

¹⁾ Iz. 57, 18.

pustila v žalosti brez tolažbe, zato jo po pravici imenujemo: Tolažnico žalostnih.

Pomoč kristijanov.

Ko je slavno zmagalo na Marijino priprošnjo maloštevilno kerščansko brodovje kervoločne Turke v bitki pri Lepantu, je zapovedal sv. papež Pij V, da naj se vversti mej lavretanske litanije novi častni naslov Marijin: Pomoč kristijanov. Če prav Marija ne odreče svoje pomoči tudi nevernikom ne, venderle prav posebno podpira kristijane zoper njih vidne in nevidne sovražnike. Zato kličimo, kedar nas stiskajo sovražniki, vidni ali nevidni, prav iz serca: Pomoč kristijanov, prosi za nas!

Kraljica angeljev.

Marija je kraljica. Na Marijo se obračajo besede: „Pridi z Libana, moja nevesta, pridi z Libana, pridi, boš kronana.“¹⁾ Marija je nadalje mati onega, ki je pred Pilatom izrekel besede: „Jaz sem kralj,“²⁾ in o katerem sv. Pavel piše: „Kralju pa večnosti, neumerljivemu.... bodi čast in slava.“³⁾ Slednjič je Marija žena, sè soncem obdana, in luna pod njenimi nogami in na njeni glavi krona iz dvanajst zvezd.⁴⁾ Zato jo po vsi pravici nazivljemo kraljico. Ko Mati nebeškega kralja je Marija kraljica vseh nebeških prebivavcev, v prvi versti kraljica pervakov nebeških, angeljev.

Naslednja častna imena, s katerimi slavimo Marijo, so zapopadena v častnem naslovu:

Kraljica vseh svetnikov; ker če je Marija kraljica vseh svetnikov, je gotovo tudi kraljica posameznih razredov, v ketere svetnike delimo. Res, Marija je kraljica vseh svetnikov! Kaker n. pr. imenujemo najbolj hrabrega junaka, kralja junakov, najbolj slavnega pisatelja, kralja pisateljev, podobno moramo imenovati Marijo, to najsvetejšo Devico mej vsemi svetniki, kraljico vseh svetnikov. Če vže vsi svetniki s Kristusom kraljujejo⁵⁾, potem zavzema gotovo prvo mesto na Kristusovi desnici naj-

¹⁾ Vis. pes. 4, 8.

²⁾ Jan. 18, 37.

³⁾ I. Timot. 1, 17.

⁴⁾ Skr. raz. 12, 1.

⁵⁾ II. Timot. 2, 12

svetejša mej svetniki — Marija. Zato se lahko oberne na njo, kar govori sv. pismo: „In postavil se je prestol kraljevi materi, ki je sedla na njegovo desnico.“¹⁾

Kraljica brez madeža izvirnega greha spočeta.

Mej vsemi človeškimi otroci je Marija edina brez madeža izvirnega greha spočeta. Kako je to, da je Bog edino Marijo tako odločil, to je dokazal slavní frančiškanski bogoslovec Duns Skot s kratkimi, jedernatimi besedami: „On je mogel, spodobilo se je, torej je to storil“. Z drugimi besedami se to pravi: Bog je vsegamogočen, zato je bilo v njegovi moči, da je Marijo oprostil madeža izvirnega greha. Da se je spodobilo, da ni bila Marija omadeževana od izvirnega greha, je jasno iz tega, ker je bila mati najsvetejšega — Boga samega. Iz teh dveh vzrokov je tedaj Bog oprostil Marijo izvirnega greha, tako sklepa bistroumni Duns Skot. Sicer pa tudi sv. pismo jasno dokazuje prednost Marijino pred vsemi človeškimi otroci. Lepa predpodoba brez madeža spočete Device je v starem zakonu Ester, h kateri je govoril kralj Asver: „Ne bož vmerla, ker ne za te, ampak za vse druge je ta postava narejena.“²⁾ Da je Marija res brez madeža izvirnega greha spočeta, so slovesno razglasili sv. oče Pij IX. l. 1854.

Kraljica sv. rožnega venca.

Kako tesno je spojeno češčenje Marije s češčenjem njenega Sinu, je razvidno iz molitve sv. rožnega venca. V sv. rožnem vencu se premišlujejo skrivnosti našega odrešenja, ob enem se pa kaker rožice v venec vpleta Marijino sodelovanje pri našem odrešenju. Katoličan, ki pobožno moli sv. rožni venec, kliče Mariji v spomin skrivnosti iz Jezusovega življenja in jo s tem prav lepo časti; tak katoličan podarja Mariji venec, ki se ji najbolj dopada, venec, spleten iz petnajst skrivnosti Jezusovega življenja. Ker je namen sv. rožnega venca prav posebno častiti devico Marijo, zato se po vsi pravici imenuje Marija kraljica sv. rožnega venca.

Tako, dragi bravec, sva na kratko premislila posamezne naslove, s katerimi se časti Marija v lavretanskih litanijah. Kako-

¹⁾ III. Kralj. 2, 19.

²⁾ Ester. b. 15, 13.

lepe in primerne naslove sva našla v litanijah! Vsa imena, s katerimi slavi sv. cerkev Marijo, se nama zle, kakor bi prihajala prav iz najinega serca. Marija je gotovo vesela, če jo častiva s takimi vzvišenimi imeni; zato, ljubi moj, naj ne preteče dan, ali vsaj teden ne, v katerem bi ne molila prav zbrano Mariji toliko ljubih lavretanskih litanij.

P. B. R.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje 3. reda: vč. gosp. Peter Ogrin, župnik suhorski; sestra Marija (Ivana) Stanič iz Temnice (spodnja kraška skupščina), sestri Marija (Koleta) Jug iz Volč, Matilda (Klara) Rejavec iz Ravnice (goriške skupščine) brat Jožef (Janez) Germek iz Koblje glave (tamkajšne skupščine).

Dalje se priporočajo: neka tretjerednica od Sv. Jurija ob Taboru v dober namen; neki tretjerednik v Poviščih za neko posebno milost; Št. B. v K. na Ogerskem, da bi neke nepremišljenosti ne imele slabih nasledkov, za dobro izvolitev stanu, za časno in veliko več še za večno srečo; neka oseba tretjega reda: neka druga oseba priporoča sebe in svojo družino; neki tretjerednik svojega sinu za spreobrnjenje; neka tretjerednica svojo hčer. neki tretjerednik z Ogerskega priporoča svojega betežnega sinu in svojega soseda, da bi vsi prav Boga spoznali in Marijo častili, priporoča tudi nekega svojega brata tretjerednika, jako betežnega; neka tretjerednica svojo na smert bolno sestro K. B. v Gradcu, da ne bi vmerla brez svetih zakramentov; M. P. z Dol pri Kozjem svojega ljubega očeta, naj jim ljubi Bog na priprošnjo sv. Antona in sv. Frančiška pomaga v neki pravdi zavolje zemljišča, da bi se srečno iztekla, tudi vse njih sovražnike in dobrotnike, sebe pa, da bi bil vredno opravi misijonsko izpoved; M. V. svojo rajno mater; T. N., ki ima spremeniti svoj stan in je zato zdaj v hudih stiskah, da bi ji Bog odbral pravega moža, da bi bila kerščanska ljubezen mej njima; neka druga tretjerednica za vdanost v voljo božjo; C. in F. P. v dober namen za srečen izid v zakonu in enkrat srečen porod. (Za poslano v podporo lepa hvala; Bog poverni!)

Zahvala za vslišano molitev.

Iz Gorice:

„Petite et accipietis, quaerite et invenietis, pulsate et apieretur vobis.“

Ker so me pred nekaj časom velike skerbi in duševne stiske terle in sem se bal, da ne bom mogel dolgo zaželenega cilja doseči, zatekel sem se k presv. Sercema Jezusa in Marije in pa k sv. Frančišku Asiškemu in Vincenciju Pavlanskemu z obljubo, da hočem, če bom iz svoje velike zadrege rešen in se mi izpolni želja, to v nekaterih cerkvenih nabožnih listih naznaniti. Sè zaupanjem sem prosil in vslišan sem bil. Z veseljem izpolnim sedaj k večji časti božji mojo sveto dolžnost. Iz celega serca se zahvaljujem presv. Sercema Jezusa in Marije kaker tudi sv. Frančišku Asiškemu in sv. Vincenciju Pavlanskemu za dobljene milosti. Gospod se je spomnil mene nevrednega hlapca poterdivši me v sv. poklicu ter mi podaril po verhu tudi vzvišeno čast mašniškega stanu. „Benedicam Domino omni tempore“: Boga bodem hvalil vsaki čas. — Vsem pa, ki so v dušnih ali telesnih nadlogah kličem: Prosite z zaupanjem presveti Serci Jezusa in Marije in gotovo bodete vslišani, ako je k vašemu dušnemu zveličanju. H koncu se priporočam vsem bralcem v molitev, da bi mogel stanovitno in zvesto Bogu služiti ter srečno vmreti.

P—s

Iz Cirkove 2 avgusta 1897.

Priserčna zahvala Mariji Materi Milosti, in sv. Antonu Padovanskemu, da sem našla molitveno knjigo, ki sem jo na Porcijunkule dan zgubila v cerkvi Matere Milosti v Mariboru, in zopet čez dolgo časa našla ravno tam, kjer sem jo zgubila. Ko jo zgrešim, se vstrašim, pa kar na enkrat se spomnim na sv. Antona, da on pomaga vsakemu, ki se mu priporoči; zdihnem samo v sercu k Njemu, da bi zopet našla to, kar sem zgubila, in sicer s to obljubo, da bom v Cvetju naznanila. In res! Ko v cerkvo nazaj pridem in išem, kar najdem v svoje veliko veselje. — Zato jima bodi priserčna zahvala.

J. S.

Iz Leskovca 1. sept. 1897.

Nevarno sem obolel, svoje službe nisem mogel več izverševati. Med boleznijo obljubim Materi božji, prečisti Devici, sv.

Antonu Padov. in sv. Francišku Seraf. ako zopet zadobim ljubo zdravje, da zahvalo objavim v „Cvetju“ in nekoliko darujem za kruh sv. Antona. Vslíšan sem bil, in zato s tem spolnujem svojo obljubo. Zatekajmo se radi v dušnih in telesnih potrebah k Materi božji in sv. Antonu Padov.

Tretjerednik iz Leskovca.

(Poslani znesek se oberne po namenu; Bog poverni!)

Iz Rečice 1. kimavca 1897.

Blizu pred dvema leti je zbolela žena mojega brata namu, da je mogla vsled bolezni v Gradec v norišnico. Obenil sem se takrat do Vas s prošnjo, da bi jo blagovolili v molitev priporočiti v „Cvetju“. Obljubil sem, ako ozdravi, hočem to v „Cvetju“ razglasiti. Ker je letos zopet se zdrava domov vernila, si štejem v dolžnost, da spolnim storjeno obljubo. Prosim Vas toraj ponižno blagovolite te verstice sprejeti v Vaš cenjeni list, da je omenjena oseba po priprošnji Marije M. B. sv. Frančiška in sv. Antona zopet zadobila zdravje.

Florijan Veninšek, organist.

Nadalje naznanjajo svojo zahvalo: neka tretjerednica za ozdravljenje neke živine; M. K. za ozdravljenje od plučne bolezni; neka oseba za zboljšanje bolne roke, da je mogla zveršiti izročeno ji delo; Št. B. v K. za prejete dobrote, zlasti za varnost pred sovražniki in zmago nad njimi po priporočenju v molitev; M. P. Zdol pri Kozjem Mariji Devici za veliko milost, da nam je ljubi Bog letos v naši župniji naklonil dar sv. misijona, ki se je obhajal od 4. pa do 12. sept., za vse milosti, ki smo jih v tem svetem misijonskem času sprejemali.

Popolni odpustki

so v frančiškanskih cerkvah za vse verne meseca

vinotoka:

4. (sv. Frančišek Serafinski), 6. (sv. Marija Frančiška), 13. (sv. Daniel in tovariši marterniki) 19. (sv. Peter Aljkantara), 23. (sv. Janez Kapistran);

listopada:

12. (sv. Didak), 16. (sv. Agneta), 19. (sv. Elizabeta), 26. (sv. Leonard Portomavriški), 23. (sv. Jakob iz Marke), 29. (svi svetniki iz redov sv. Frančiška).

Tretjeredniki morejo dobiti te odpustke tudi v svojih domačih farnih cerkvah; 19. listopada ali pa prihodnjo nedeljo imajo vesoljno odvezo. Po novi privolitvi se morejo vdeležiti tudi vesoljne odveze 1. reda, ki je ta dva meseca 4. vinotoka, na praznik vseh svetnikov, 21. in 25. listopada.

Drugi, ne na mesečne dni navezani odpustki veljajo, kaker je bilo povedano v. l. zvezku tega tečaja.

píšešem, píšešesh, píšeše. Iz te oblike pa se ne da sklepati na tisti vzrok, kakor iz one, temuč na čisto drugačen, ki bi bil pa vendar mogel imeti enak nasledek. Vis. g. Martin Matvejevič tega vzroka ni vgenil; in vendar ni bilo težko. Oblike kakor „píšešem“ ali po staro „píšeša, píšešesi, píšešetū“ itd. so bile zaradi dveh ali v 2. os. celo treh zaporednih š očitno neprijetnega glasu; jezik se jih je hotel rešiti. Res je sicer, da se najberž ni govorilo „píšeša, píšešesi“, temuč le „píšáša, píšášesi“; ali saj je bilo zadosti drugih primerov, kjer so se tako morali kopičiti š: „líšáša, líšášesi; rěšáša, rěšášesi; slušáša, slušášesi; vŭprašáša, vŭprašášesi“ itd. V podobnih slučajih so Gerki in Latinci po en zlog preskakovali, iz ἀμφιφορέως so naredili ἀμφορέως, iz *venenificus*: *veneficus*; stari Sloveni so si pomagali z opisovanjem, ali, pri doveršnikih, sè sedanjikom.

To bi bila torej dva vzroka, ki bi bila vtegnila zakriviti zgubo sigmatiskega futura; pa lahko tudi, da je bilo kaj drugega. Morebiti je bil glas š sam vzrok, ker se namreč prikazuje tudi v nekaterih osebah imperfekta in sigmatiskega aorista. Ta dva časa sta se pogostoma govorila; po njih je torej lahko da š dobil nekako pomen preteklosti. Zato je vtegnilo biti ščasoma nasprotno jezičnemu čutn, da bi se rabili tudi za prihodnost, dasiravno so bili ti časi dobro razločeni po končnicah.¹⁾ Sicer pa si bodi vzrok ta ali ta; faktum je, da se je sigmatiski futurum opustil ter namestu njega začel rabiti pač že v prvotni slavenščini sedanjik doveršnih glagolov, pri nedoveršnih pa razno opisovanje.

Ali doveršnih glagolov sedanjik, ta, hoče vis. g. statskij sovetnik, da je pravi slovenski bodočnik. In kako to dokazuje? V „Edinosti“ 10. apr. t. l. piše nadalje:

„Post tot discrimina rerum“ prišel je vendar vis. o. Stanislav do taistega, kar sva govorila z g. Lamurskim in kar so govorili mnogi drugi Slovenci in Slavjani do naja.

Na 2. strani konca svojega „odgovora“ namreč piše vis. o. Stanislav: „Ko se je (sigmatični futurum pradohe) zgubil, začeli so ga nadomeščati pri doveršnikih se sedanjikom, pri nedoveršnikih z opisovanjem“.

Torej takoj za opusčenjem sigmatičnega futura stopil je sedanjik doveršnikov na nje mesto, to je, v futurum. Ako pa je stopil, česar i vis. o. Stanislav ne odreka, jasno je, da ga v sedanjiku ni ostalo, in torej v pomenu sedanjika ne more rabiti.“

In za drugim 13. apr.:

„No da-si je po besedah samega veleučnega o. Stanislava, doveršni sedanjik nadomestil sigmatični bodočnik, vendar taisti učenjak piše: „Vsaj južni Slavjani v njem nigdar sploh niso čutili futura“. Ali je tu vsaj pičica resnice in — logike?

„Bolgari in Srbje ga celo v „budu“ vse do zdaj ne čutijo“, nadaljuje on. Poslednji govore: „tako i bude — so geschah es auch.“

Res je, da govore tako, no taisto in ravno tako často, ako ne čašče, govore tudi: tako i biče; ako je poslednje bodočnik, to je ono, namesto česar stoji, pač tudi bodočnik, ka-li?“

Vže 21. jan. je pisal pa:

... „No ker je gori pokazano „budet, budut“ pač pravi bodočnik, smemo pač zaključati, da uprav tako so pravi bodočniki „mahnet, poskolzjit, obnertsja (jasnim sonolom) i. t. d.“ —

¹⁾ Tudi v novi gerščini se je opustil stari futurum menda iz podobnega vzroka, zaradi sigmatiskega aorista.

Učena senca se mora na to najprej dostojno pokloniti madami, viz. g. statskega svetnika strogi in „blistolatelnji“ logiki. Kajne, madama, kedaj je bilo je stopil naš cesar v Bosni in Hercegovini na mesto turskega suljtana. „Ako pa je stopil, cesar i vis. g. Martin Matvejevič ne odreka, jasno je, da ga“ Madama, izvolite zveršiti sama „zaključenije“ po spred stojećem pervem. Nadalje pa mi povejte, milostiva, ali ne bi drugo izmej navedenih „zaključenij“ kazalo obrniti tudi narobe? Namreč tako: „Ako je b u d e „sadašnje vrijeme“, kaker uče vsi serbski in herv. slovničarji, to je *bice*, kar stoji namestu b u d e, pač tudi „sadašnje vrijeme“, ka-li? — Sicer ljudje seveda mislijo, da se pač res jê „často“ namestu zajca mucka, ne pa nasproti; ali midva, kajne, ljubeznjiva, midva pa praviva z vis. g. statskim svetnikom: „Ako je poslednje mucka, to je ono, namesto cesar se jê, pač tudi mucka, ka-li? —

Harašó! Zdrávstvujte, Sófija Martínovna!

Glejmo nadalje tisto „pičico resnice“, ki je ni v mojih navedenih besedah. Mi — novi Slovenci — zdaj v besedah „b ó m“ in „p ô j d e m“ sploh čutimo futurum. Zato ne moremo reči za „so geschah es auch“: tako tudi b ó, za „so gieng es auch“: tako tudi p ô j d e. Nam je to samo: „so wird es auch sein, so wird es auch gehen.“ V drugih primerih pa to ni tako. Iz „b ó m“ ne smemo sklepati na „ma h n e m“, quia contra facta non datur logica; mi v „ma h n e m“ ne čutimo futura. Ako pravimo: „tako se tudi z g o d i“, more to pomeniti v živahnem pripovedovanju: „so geschah es auch“, v splošnih izrekih: so *pflegt es auch zu geschehen*“, v napovedih: „so wird es auch geschehen“. Besede naznanjajo le zveršitev, ali nastop dejanja, ne pa časa. Tega moramo posneti iz okoliščin, v katerih se tak izrek rabi. Mi torej v doveršnem sedanjiku razen v „b ó m“ in „p ô j d e m“, ne čutimo futura; Bolgarji, Serbje in Hervatje pa ga ne čutijo niti v le-teh dveh besedah. V kako raznih pomenih se da rabiti zlasti „b u d e m“, vidimo v Daničičevem članku „biti (b u d e m)“ v „Rječniku“ jugoslav. akademije. Tam se obravnava samo „*praes. b u d e m*“ na šestih drobno natisnjenih straneh velikega formata. — Kako pa vsa ta reč dandanašnji stoji v her-vaščini, to je ob kratkem povedano po poročilu zanesljivega jezikoslovca, prof. Budmanija, v spisu G. Herbiga „Aktionsart und Zeitstufe“ v časopisu „Indogermanische Forschungen“, VI. Band, pag. 191 id. Prej pravi o dotičnih razmerah v stari slovenščini: „Das im Slavischen bis auf einen einzigen Rest (Leskien § 149) untergegangene s-Futur wird ersetzt durch das Präsens des perfektiven Verbs

z. B. Matth. 4, 6 na řakachũ vŕizmatũ tẽ *ẽpi řetřovũ řřovřĩ se*. — Psalm 2, 8 prosi u mene i dami ti *aitřřai pãř řřovũ řĩ dõřřo řoi*. Indess muss nicht jedes perfektive Präsens ein Futur bezeichnen, diese Anwendung ist nur eine seiner Gebrauchsweisen.“ — — —

Tudi stara slovenščina torej v doveršnem sedanjiku samem na sebi ne čuti futura, le zveza, kontekst, mu daje tak pomen; in saj imamo tudi v drugih jezikih zadosti primerov, „dass der zusammenhang einer Verbalform eine Bedeutung giebt, die sie Zn und für sich nicht hat.“ (Herbig.) (Dalje prih.)